

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi
p. 040 515 4557

VALITUS

30.11.2017

Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry.
c/o Arja Pihlaja
Ailinkuja 6
39700 Parkano
arpih@elisaneet.fi
p. 040 568 9976

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pohjanmaan piiri ry.
Valtionkatu 1 C
60100 Seinäjoki
pohjanmaa@sll.fi
p. 040 934 6320

Vaasan hallinto-oikeus
vaasa.hao@oikeus.fi

Viite: Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 229/2017/2, dnro ESAVI/11754/2016

Asia: Valitus Vapo Oy:lle myönnetystä ympäristöluvasta Karvian ja Kauhajoen Hormanevan turpeenottoalueen laajentamiseen

1. Aluksi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt 31.10.2017 päätöksellään nro 229/2017/2 (dnro ESAVI/11754/2016, joskin kuulutuksessa ESAVI/11754/2017) Vapo Oy:lle ympäristöluvan Karvian ja Kauhajoen kunnissa sijaitsevan Hormanevan turpeenoton laajentamiseen 116,7 hehtaarin suuruiselle uudelle alueelle. Päätöksessä määritellään lupaehtoja myös Hormanevan olemassaoleville turpeenottoalueille ja niiden kuivatusvesien puhdistamiselle.

Pyydämme Vaasan hallinto-oikeutta kumoamaan aluehallintoviraston päätöksen, sillä katsomme, että ympäristöluvan edellytykset eivät täyty.

Vaikka kyseessä on olemassaolevan turpeenottoalueen laajentaminen, nyt myönnetyn ympäristöluvan kohteena oleva Hormanevan osa on käytännössä ojittamaton suo reunoja lukuun ottamatta. Suo on tärkeä vesiensuojelun sekä luonnonarvojen kannalta. Hormanevan kuivatuksesta ja turpeenkaivusta aiheutuvat vesistönpäästöt olisivat vastoin ympäristönsuojelulakia (527/2014), koska ne aiheuttaisivat merkittävää ympäristön pilaantumista. Päästöt myös estäisivät osaltaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisten, vesien tilaan liittyvien tavoitteiden saavuttamista ja toteutumista. Seuraavassa perustelemme tarkemmin, miksi aluehallintoviraston päätös tulee kumota.

2. Vesistövaikutukset

2.1. Alapuolisten vesistöjen tila ja vesienhoidon tavoitteiden toteutuminen

Hormanevan olemassaolevan turpeenottoalueen kuivatusvedet johdetaan kahta eri reittiä alapuolisiin vesistöihin: pohjoisosan (356 ha) vedet reittiä Sauro-oja-Nummijoki-Karvianjoki-Kirkkojärvi-Karvianjoki ja eteläosan eli Pikku Hormanevan (109,3 ha) vedet reittiä Hormaluoma-Karvianjärvi-Karvianjoki-Kirkkojärvi-Karvianjoki. Hormanevan uuden, ESAVI:n nyt myöntämän ympäristöluvan mukaisen laajennusalueen (116,7 ha) kuivatusvedet johdettaisiin pintavalutuskentän kautta samaa reittiä kuin olemassaolevalta eteläosan turpeenottoalueelta. Jos lupa saa lainvoiman ja ottotoiminta alkaa laajennusalueella, Hormaluomaan kautta kulkevaa reittiä johdetaan 226 hehtaarin kuivatusvedet.

Mielestämme turpeenotto Hormanevalla on vastoin ympäristönsuojelulain (527/2014) 49 §:n 1 momentin 2 kohtaa, sillä ottotoiminta aiheuttaisi merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Perustelemme tätä erityisesti vesienhoidon tavoitteilla ja lailla vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004). Lain 1 §:ssä todetaan vesienhoidon yleinen tavoite: ”Vesienhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei pintavesien ja pohjavesien tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä.” ESAVI:n myöntämän ympäristöluvan mukainen Vapo Oy:n turpeenkaivu Hormanevalta vaarantaa näiden tavoitteiden toteutumisen Hormaluoman, Karvianjärven, Karvianjoen ja Kirkkojärven sekä Nummijoen osalta, sillä suon kuivatusvedet ohjattaisiin – ja nykyisen toiminnan osalta ohjataan jo – kulkemaan näiden kautta.

Vuosia 2016–2021 koskevan Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa ja siihen liittyvässä Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelmassa Hormaluomasta ja Sauro-ojasta ei ole laadittu ekologisen ja kemiallisen tilan luokitusta. Muista Hormanevan kuivatusvesien kohteena olevista vesistöistä Karvianjärven ja Nummijoen ekologinen tila on välttävä, Karvianjoen tyydyttävä ja Kirkkojärven heikko. Kemiallisen tilan osalta kaikki nämä on luokiteltu hyvää heikompaan tilaan.

ESAVI:n päätöksessä (s. 18) todetaan vesienhoidon osalta myös seuraavasti: ”[...] tavoitteena on saavuttaa sekä Karvianjärven että Nummijoen hyvä ekologinen tila vuoteen 2021 mennessä. Karvianjärvelle on toimenpideohjelmassa esitetty ravintoketjukunnostusta. Nummijoki on ekologiselta tilaltaan välttävä eivätkä vesienhoidon tavoitteet ole toteutuneet siinä. Nummijoen osalta toimenpiteenä esitetään alueen ennallistamista.”

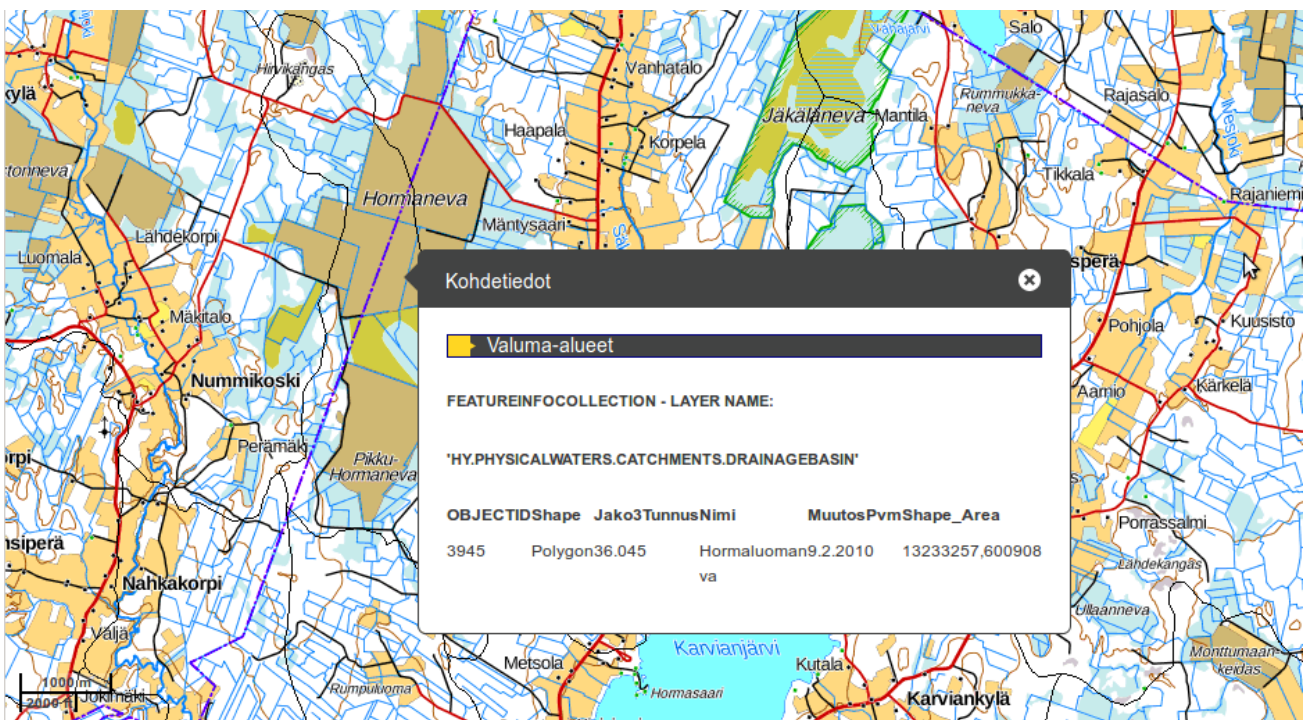
Vapo Oy:n arvion mukaan (ESAVI:n päätös, s. 18) ”Hakijan arvion mukaan Hormanevan turvetuotannolla ei ole merkittäviä haitallisia vesistövaikutuksia Nummijokeen, Karvianjärveen tai Kirkkojärveen eikä turvetuotannon jatkamisella ja laajentamisella vaaranneta kyseisten vesimuodostumien vesienhoidon tilatavoitteita.”

Kun ESAVI perustelee ratkaisuaan luvan myöntämisen edellytysten osalta (s. 37), se yhtyy täysin Vapon arvioon: ”Hormanevan turvetuotannon laajentaminen ei vaaranna Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan liitetyn Karvianjoen pintavesien toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 asetettujen tilatavoitteiden saavuttamista”. ESAVI ja Vapo eivät kuitenkaan käytännössä perustele näkemyksiään millään tavalla. Olemme täsmälleen eri mieltä ESAVI:n ja Vapon kanssa Hormanevan turpeenoton vaikutuksista vesienhoidon tavoitteisiin. Koska alapuoliset vesistöt ovat kauttaaltaan sekä ekologisesti että kemiallisesti hyvää heikommassa tilassa, osin reilustikin, on selvää, että kaikki lisäkuormitus vaikeuttaa entisestään hyvän tilan tavoitteen saavuttamista. Lisäkuormitus toki hankaloittaa myös mahdollisia kunnostustoimia ja syö niiden vaikuttavuutta.

Ekologiselta ja kemialliselta tilaltaan luokittelemattoman Hormaluoman vedenlaadusta ESAVI:n

lupapäätöksessä (s. 13–14) todetaan, että ”vesi on hyvin tummaa, humus- ja rautapitoista ja melko sameaa. Sen kiintoainepitoisuudet ovat hieman koholla ja veden keskimääräinen pH-arvo on hieman happaman puolella. Keskimääräisen fosforipitoisuuden perusteella vesi on erittäin rehevää ja keskimääräisen typpipitoisuuden perusteella rehevää. Hormaluoman vedenlaatuun vaikuttavat turvetuotannon lisäksi valuma-alueen maa- ja metsätalouden valumavedet.”

ESAVI:n päätöksen (s. 13) mukaan Hormanevan turpeenottoalueen pinta-alan osuus Hormaluoman 17 km²:n laajuisesta valuma-alueesta (36.045) on noin 13 %, kun nykyinen ja nyt myönnetyn luvan mukainen tuotantopinta-ala lasketaan yhteen. Erityisesti Hormaluoman osalta turpeenoton osuus valuma-alueesta on jo katastrofaalisen suuri. Käsitksemme mukaan turpeenottoa ei voi enää lisätä valuma-alueella, vaan pikemminkin sitä tulisi vähentää voimakkaasti, jotta vesistö saataisiin vähintään hyvään tilaan. Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkunassa saatavilla olevan, Suomen ympäristökeskuksen tuottaman aineiston mukaan Hormaluoman valuma-alueen pinta-ala on itse asiassa vielä pienempi: 13,2 km² (kuva 1). Hormanevan olemassaolevan turpeenottoalueen ja laajennusalueen yhteenlaskettu osuus (256 ha), jolta kuivatusvedet johdetaan Hormaluomaan, on tästä peräti 19,4 %.

Kuva 1. Kuvakaappaus Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkunasta; Hormaluoman valuma-alueen pinta-ala Suomen ympäristökeskuksen aineistossa on 13,2 km².

Karvianjärven valuma-alueen (36.043) pinta-ala on 150 km², josta Hormanevan olemassa olevan tuotantoalueen pinta-alan osuus on 0,7 % ja laajennusalue mukaan laskettuna 1,5 %. Tämäkin on nähdäksemme aivan liian suuri osuus vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseksi, kun kyse on jo ennestään välttävissä ekologisessa ja hyvää heikommassa kemiallisessa tilassa olevasta järvestä.

Verrattuna ESAVI:n Hormaneva-päätöksen Vaasan hallinto-oikeus teki 21.5.2015 aivan toisenlaisen ratkaisun liittyen vesienhoitolain ja vesienhoidon suunnittelun tavoitteisiin (hyvän tilan saavuttaminen) Kihniön Sarvinevan turpeenottoa käsittelevässä ympäristölupapäätöksessään (15/0215/1, dnro 00648/14/5115, 00649/14/5115, 00650/14/5115 ja 00651/14/5115). Korkein hallinto-oikeus vahvisti hallinto-oikeuden päätöksen 11.3.2016 (taltionumero 848, dnro 1939/1/15). Sarvinevan tapauksessa kuivatusvedet olisi johdettu Kihniönjokeen, jonka ekologinen tila on arvioitu huonoksi. Sarvinevan turpeenoton hankealue muodostaa 0,7 % Kihniönjoen yläosan valuma-alueesta. Vertailun vuoksi

todettakoon, että Hormanevan turpeenotto suunnitellun laajennuksen jälkeen kattaa 19,4 % Hormaluoman ja 1,5 % ekologiselta tilaltaan välttäväksi luokitellun Karvianjärven valuma-alueesta.

Edelleen Vaasan hallinto-oikeus perusteli Sarvinevan turpeenoton ympäristöluvan kumoamista toteamalla näin: ”[...] Kihniönjoen tila on arvioitu huonoksi ja hyvän tilan saavuttaminen edellyttää muun muassa ravinnekuormituksen merkittävää vähentämistä. [...] Uuden turvetuotantoalueen kuormitus voi yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheuttaa ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua merkittävää ympäristön pilaantumista.” Nämä perustelut pätevät mielestämme myös Hormanevan sekä Hormaluoman, Karvianjärven ja muiden edellä mainitsemiemme Hormanevan alapuolisten vesistöjen kohdalla.

2.2. Pintavalutuskentät ja vesien puhdistus

Hormanevan kuivatusvedet yritetään puhdistaa johtamalla ne pintavalutuskenttien kautta vesistöihin. Pohjoisosan olemassaolevan turpeenottoalueen kuivatusvedet johdetaan 14,8 hehtaarin laajuisen pintavalutuskentän (PVK1) kautta Sauro-ojaan. Eteläosan olemassaolevan ottoalueen vedet johdetaan 4,5 hehtaarin kokoisen pintavalutuskentän (PVK2) ja uuden laajennusalueen vedet 6,5 hehtaarin suuruisen pintavalutuskentän (PVK3) kautta Hormaluomaan.

Ympärivuotiset pintavalutuskentät katsotaan ympäristölupaprosesseissa parhaaksi käyttökelpoiseksi tekniikaksi (BAT). Vapo Oy:n pintavalutuskentät Hormanevalla ovat ympärivuotisia. On syytä korostaa, että ympärivuotisetkaan pintavalutuskentät eivät pysty pidättämään rankkasateiden ja kevättulvien aikaisia ravinne-, kiintoaine- ja humushuuhtoumia turpeenkaivualueilta. Jopa 90 prosenttia turpeenottoalueiden vesistökuormituksesta syntyy rankkasateiden ja kevättulvien eli ns. ylivirtaamatilanteiden aikana. Tästä huolimatta ESAVI:n lupapäätöksessä ei esitetä pintavalutuskenttiä parempia ratkaisuja.

Taulukko 1. Hormanevan pintavalutuskentän puhdistusreduktiot yhteistarkkailutiedoista vuosina 2010–2015.

Vuosi	Kiintoaine	Kokonaistyyppi	Kokonaisfosfori	COD
2010	-3,7	2,7	-4	
2011	38	9	18	-18
2012	28	10	43	-7
2013	-8	14	18	-12
2014	49	39	71	-5
2015	61	21	33	-15
Keskiarvo	27	16	30	-11
ESAVI:n päätöksen vaatimus	50	20	40	-

Hormanevan vesienpuhdistuksen reduktiot **eivät ole täyttäneet keskiarvoisesti miltään osin ESAVI:n lupapäätöksen vaatimuksia vuosina 2010–2015.** Rakennettavalla laajennusalueen pintavalutuskentällä

ei ole edellytyksiä toimia paremmin kuin muillakaan pintavalutuskentillä tähän saakka. Puhdistustehon parantaminen olemassa olevalla pintavalutuskentällä on vaikeaa ja käytännössä mahdotonta, johtuen valumavesien ja pintavalutuskentän ominaisuuksista.

Kemiallisen hapenkulutuksen osalta vesienpuhdistuksessa tulee asettaa tavoite olemassa olevan tuotannon osalta, koska humusaineet sisältävät sitoutunutta fosforia rauta- ja alumiiniyhdisteissä.

Hormanevan valumavesien fosforipitoisuus on korkeampi kuin yhteistarkkailusoiden fosforipitoisuudet keskimäärin, samoin raudan pitoisuus vesissä on korkea.

Hormaneva on ns. fosfori-rauta -suhteeltaan korkea suo, jossa ongelmana on runsas ravinteiden huuhtoutuminen valumavesiin. Humus syntyy suossa orgaanisen aineksen hajoamistuotteena pääasiassa suon hapellisissa osissa. Kuivatun suon orgaanisen aineksen hajoamisen kiihtyessä humuksen ja raudan määrä kasvaa ja nostaa niiden pitoisuuksia valumavesissä. Pintavalutuskenttä, jossa on runsas pintakuorma, ei pysty sitomaan raudan kanssa sitoutunutta humusta. Pintavalutuskentän hapellisista pintakerroksista lähtee liikkeelle myös humusta hajotustoimintojen seurauksena. Siten pintavalutuskenttä ei pysty poistamaan kemiallista hapenkulutusta aiheuttavaa kuormitusta ja aiheuttaa vesistöön humuskuorman kasvua.

Turpeenkaivualueen kiintoaineesta jopa puolet voi kulkeutua vesistöön humuksen muodossa eli liukenemattomana pienikokoisena orgaanisena aineksena, muuttaen vesistöjen ekosysteemiä huomattavalla tavoin.

Suot, jossa on korkea fosfori- ja rautapitoisuus, tulisi jättää turvetuotannon ulkopuolelle kokonaan, ellei vesienpuhdistusta kyetä hoitamaan kunnolla. ESAVI:n päätöksessä esitetyn mukaisesti reduktioihin ei tulla pääsemään pelkän pintavalutuksen keinoilla.

Päätöksessä on lisämääränä reduktiovaatimuksen lisäksi pitoisuusrajat, joiden alle menevät näytteet voidaan jättää huomioimatta vuosikeskiarvoa laskettaessa. Tämä määräys tulee poistaa, koska se vääristää kuormitustietoja ja luo mahdollisuuksia kuormittaa vesistöjä poikkeuksellisen runsaasti ilman vastuuta.

Vapon hakemuksen vedenlaatutiedoista on laskettavissa, että ainakin virtaamalla 36 l/s saattaa olla kiintoainepitoisuus 4,4 mg/l ja mikäli tällainen jakso kestää 15 päivää, syntyy satojen kilojen suuruinen kiintoainekuormitus, joka jätetään havainnoimatta. Tiedoista sai poimituksi tilanteen, jossa typpipitoisuus on ollut 1100 ug/l ja virtaama 331 l/s, jolloin vuorokaudessa syntyy yli 30 kg typpikuormitus. Sama koskee myös fosforia, suurilla virtaamilla pitoisuudet ovat yleensä alhaisempia kuin pienillä virtaamilla. Vaikka pitoisuus on pieni, kokonaismäärä on silti paljon suurempi kuin pienien virtaamien kokonaismäärästä syntyvä kuormitus. Tällaista teoreettista mahdollisuutta manipuloida toiminnan aiheuttama todellinen kuormitus ympäristöön ei voida sallia.

2.3. Nummijoki

Päätösteksteissä ja hakemusaineistoissa todetaan, että ”Nummijoen vesi on tummaa, humus- ja rautapitoista ja hieman sameaa”. Tämä ei pidä lainkaan paikkaansa. Etenkin Nummijoen veden laatu on mainittua parempaa Hormanevan purkupisteen yläpuolella Nummikosken havaintopisteessä.

Taulukko 2. Nummijoen veden laadun tarkkailutietoja. Lähde: Vapo Oy:n vuotuiset vesistö tarkkailuraportit.

	pH	Happi mg/l	Väri mg Pt/l	COD _{mn} mg/l	Fe µg/l	Sameus FTU	Kiinto- aine mg/l	Sähkön- johtavuus mS/m	Kok.P µg/l	PO ₄ -P µg/l	Kok.N µg/l	NO ₃ -N NO ₂ -N µg/l	NH ₄ -N µg/l	Kloro- fylli-a µg/l
Nummijoki Nummikoski vuodet 2010-2016, yhteensä 20 näytettä														
Keskiarvo (n=20)	6,7		130	30	1372	6,7	8,1	4,6	48	9	901	112	108	
Min. (n=20)	6,4		70	9	870	2,0	2,0	3,3	25	4	580	11	5	
Maks. (n=20)	7,0		200	280	1900	25,0	17,0	8,9	87	14	1600	340	370	
Kesä ka (n=10)	6,8		124	16	1481	8,0	8,1	4,4	56	10	945	82	76	
Nummijoki Koskela vuodet 2010-2016, yhteensä 20 näytettä														
Keskiarvo (n=20)	6,5		230	52	1914	10,1	9,1	4,7	92	35	1280	177	151	
Min. (n=20)	5,1		70	8,5	680	2,0	0,5	2,8	25	4	330	2,5	1,5	
Maks. (n=20)	7,2		550	280	4800	25,0	22,0	8,9	260	150	3100	760	620	
Kesä ka (n=10)	6,3		195	28	1579	8,2	7,5	4,3	70	24	1037	180	90	

Nummijoen vesi on jokivedeksi laadultaan hyvää, eikä se ole erityisen ravinteikasta tai sameaa eikä sen väriarvo ole korkea. Väriluku on hyvää jokiveden luokkaa, kemiallinen hapenkulutus keskimääriin varsin alhainen. Rautapitoisuus ei ole sanottavan korkea, pieni sameus syntyy lähinnä jokiuoman hienoaineksesta, koska joki on kauttaaltaan hiekkapohjainen. Fosfori- ja typpitasot ovat varsin hyviä Nummikosken näytepisteellä.

Nummijoen ja Koskelan näytepisteillä on eroa matkassa noin 2 km. Näytepisteiden väliin jää tavanomaista metsä- ja peltomaata kuten muuallakin Nummijoen varsilla. Sauro-ojan todellista kuormitusta jokeen voi arvailla siitä, että se on ainoa selkeä kuormituspiste mittauspisteiden välillä yhden maatilaa lisäksi.

3. Vaikutukset luonnonarvoihin

Hormanevan suomuodostumasta valtaosa on turpeenkaivalueena, mutta 116,7 hehtaarin osa-alue, jonka turpeenottoon ESAVI on nyt myöntänyt Vapolle ympäristöluvan, on reunaojia ja perattua Hormaluomaa lukuun ottamatta itsessään ojittamaton. Alueella onkin toistaiseksi säilynyt huomattavia luonnonarvoja. GTK (Kimmo Virtanen) on luokitellut Hormanevan luonnontilaisuusluokkaan 1.

Vapon hakemuksen liitteenä olevan kasvillisuusselvityksen mukaan (Nab Labs Oy, Ambiotica) Hormanevalla on useita luonnontilaisen kaltaisia uhanalaisia tai silmälläpidettäviä suotyyppejä:

Taulukko 3. Hormanevan uhanalaiset ja silmälläpidettävät suotyypit.

Suotyyppi	Luonnontilaisuus	Uhanalaisuus, Etelä-Suomi	Uhanalaisuus, koko maa
lyhytkorsineva	LLU	NT	LC
isovarpuräme	LLU	NT	LC
kalvakkaräme	LLU	VU	VU
kalvakkaneva	LLU	VU	NT

Selitykset: LLU = lähes luonnontilainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, LC = säilyvä

Ympäristönsuojelulain 13 §:n mukaan ”Turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Arvioitaessa luonnonarvon merkittävyyttä otetaan huomioon sijoituspaikalla esiintyvien suolajien ja -luontotyyppien uhanalaisuus sekä esiintymän merkittävyys ja laajuus sekä suon luonnontilaisuus. Luonnonarvon merkittävyyttä arvioitaessa voidaan vastaavasti ottaa huomioon sijoituspaikan merkitys sen ulkopuolella sijaitseville luonnonarvoille.”

ESAVI:n päätöksen (s. 37) mukaan ”Laajennusalueella tai sen toiminnan vaikutusalueella ei ole ympäristönsuojelulain 13 §:ssä tarkoitettuja valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittäviä luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain perusteella erityistä suojelumerkitystä omaavia lajeja tai luontotyypppejä. Toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettua erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista.” Olemme tästä eri mieltä.

Luonnonarvot pitää ottaa lupaharkinnassa huomioon, vaikka YSL:n 13 § ja valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 44 § antavat mahdollisuuden turpeenottoon niistä huolimatta, jos suon luonnontila on ojituksen vuoksi merkittävästi muuttunut. Nähdäksemme Hormanevan ojittamattomien osien luonnontila ei ole ympäröivistä ojituksista ja turpeenotosta huolimatta muuttunut siinä määrin, että lain ja asetuksen asettamat turpeenoton edellytykset täytyisivät. Hormanevan kasvillisuus selvityksessäkin osa suosta katsottiin lähes luonnontilaiseksi: ”Selvitysalueella on kuitenkin luonnontilaisia tai lähes luonnontilaisia ominaispiirteitään säilyttäneitä räme- ja nevakuvioita (7 ja 4).”

Vaikka linnustoselvityksessä (Nab Labs Oy, Ambiotica) Hormanevalle tehtiin vain kaksi kartoituslaskentakertaa, kohteelta löytyi huomattavia lajistoarvoja. Suon lajistoon kuuluu vaatelialta ja uhanalaisia suolintulajeja. Selvityksen johtopäätöksissä todetaan, että ”Hormanevan laajennusalueella voidaan pitää suolinnustollisesti kohtalaisena kohteena, koska alueella on laajoja ojittamattomia suokuvioita.” Tämä on mielestämme varovainen ja vähättelevä arvio, sillä jo pelkästään riekon esiintyminen alueella kertoo siitä, että kohde on merkittävä. Huomautamme myös, että kartoituslaskentakertojen vähyydestä johtuen Hormanevan luonnonarvot onkin mielestämme selvitetty osin puutteellisesti.

Riekko on luokiteltu nykyisin (Tiainen ym. 2016) valtakunnallisesti vaarantuneeksi (VU) lajiksi. Viime vuosikymmenten aikana riekko on käytännössä hävinnyt Etelä-Suomesta siten, että lajin yhtenäisen levinneisyysalueen eteläraja kulkee nykyisin Karvian-Parkanon seudulla. Jotta levinneisyysalueen pieneneminen ei jatkuisi, lajin tilannetta pitäisi aktiivisesti parantaa nykyisen levinneisyysalueen etelärajalla ja siitä etelään. Esimerkiksi Hormanevan laajennusalueen turpeenotto vaikuttaisi juuri päinvastaisella tavalla ja olisi siten riekolle erittäin haitallinen. Hormanevan laajennusalueella on linnustoselvityksen mukaan kaksi riekkoreviiriä.

Muita Hormanevan pesimälinnustoon kuuluvia merkittäviä lajeja ovat liro (valtakunnallisesti silmälläpidettävä, NT), ja alueellisesti uhanalainen, RT), järripeippo (RT), teeri, tavi, pikkukuovi, kapustarinta, niittykirvinen (NT) ja kurki. EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittuja lajeja Hormanevalla ovat liro, teeri, tavi, kapustarinta ja kurki.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 5 §:n nojalla luonnonsuojelussa on tähdittävä maamme luontotyyppien ja luonnonvaraisten eliölaajien suotuisan suojelutason saavuttamiseen ja säilyttämiseen. Luontotyyppien suojelutaso on suotuisa, kun sen luontainen levinneisyys ja kokonaisala riittävät turvaamaan luontotyyppien säilymistä ja sen ekosysteemin rakenteen ja toimivuuden pitkällä aikavälillä sekä luontotyyppille luonteenomaisten eliölaajien suojelutaso on suotuisa. Eliölaajien suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään. Muun muassa riekon suojelutaso on tällä hetkellä kaukana suotuisasta, ja Hormanevan laajennusalueen turpeenotto heikentää osaltaan tilannetta entisestään. Myöskään alueen uhanalaisten suotyyppien suojelutaso ei ole suotuisa.

4. Lopuksi

Hormanevan laajennusalueen turpeenotto aiheuttaisi huomattavia, ympäristöä pilaavia päästöjä vesistöihin ympäristönsuojelulain vastaisesti ja vaikeuttaisi vesienhoidon ja vesienhoitolain tavoitteiden (pintavesien vähintään hyvä tila) saavuttamista. Hormanevan turpeenkaivulla turmeltaisiin myös merkittäviä luonnonarvoja, mikä niin ikään on ympäristönsuojelulain vastaista. Edelleen turpeenotto heikentäisi alueen uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelutasoa ja olisi vastoin luonnonsuojelulaissa mainittua suotuisan suojelutason tavoitetta.

Vetoamme Vaasan hallinto-oikeuteen, että se kumoaa Hormanevan laajennusalueen turpeenottoon myönnetyn ympäristöluvan.

Tampereella 30.11.2017

Heikki Toivonen
puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Juho Kytömäki
sihteeri
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Arja Pihlaja
puheenjohtaja
Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry.

Marja-Liisa Herrala
sihteeri
Ylä-Satakunnan ympäristöyhdistys ry.

Hannu Saari
puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pohjanmaan piiri ry.

Teemu Tuovinen
sihteeri
Suomen luonnonsuojeluliiton
Pohjanmaan piiri ry.

Liitteet

1. Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 229/2017/2, dnro ESAVI/11754/2016

Viitteet

Kipinä-Salokannel, S. (toim., 2016). Karvianjoen pintavesien vesienhoidon toimenpideohjelma 2016–2021. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 100 s. + liitteet.
<<http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7BF45E0C3C-61A5-4B22-AA4B-590BFCBDC799%7D/113808>> Viitattu 30.11.2017

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004).
<<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041299>> Viitattu 30.11.2017

Luonnonsuojelulaki (1096/1996). <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096>> Viitattu 30.11.2017.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. (2016). Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. 49 s. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/159435/Suomen_lintujen_uhanalaisuus_2015.pdf> Viitattu 30.11.2017.

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014).
<<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140713>> Viitattu 30.11.2017

Westberg, V. (toim., 2016). Vesien tila hyväksi yhdessä. Kokemäenjoen-Saaristomerren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. 238 s. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. <<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/123563/Raportteja%20101%202015.pdf?sequence=2&isAllowed=y>> Viitattu 30.11.2017.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014). <<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140527>> Viitattu 30.11.2017.